

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Jarmilou Úředníčkovou v právní věci

žalobce: **O. N.**
zastoupený Mgr. Petrem Miketou, advokátem sídlem 710 00 Ostrava,
Jaklovecká 1249/18

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlím 128 01 Praha 2, Na Poříčním právu 376/1

**o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 4. 2022 č. j. MPSV-2022/58413-923, ve věci
příspěvku na péči**

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 4. 2022 č. j. MPSV-2022/58413-923 **se zrušuje** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – Krajské pobočky v Ostravě ze dne 9. 11. 2021 č. j. 537942/2021/OOI, kterým byl žalobci odejmut příspěvek na péči od 1. 11. 2021 s odůvodněním, že z důvodu

Shodu s prvopisem potvrzuje I. M.

dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc při dvou základních životních potřebách, a to e) oblékání a obouvání, j) péče o domácnost dle ust. § 9 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

2. Žalobce namítal, že se nijak nezměnily podmínky, za kterých mu byl přiznán příspěvek na péči a neexistuje proto důvod, aby mu byl příspěvek na péči odejmut. V napadeném rozhodnutí se bagatelizují předchozí závěry posudku OSSZ ze dne 5. 2. 2019 a posudkové komise ze dne 25. 9. 2019 a rozhodnutí správního orgánu, kterým mu byl příspěvek na péči přiznán. Zcela odmítá způsob, jakým je jeho zdravotní stav posuzován, kdy odborně způsobilé osoby zcela odlišným způsobem hodnotí možnost zvládat běžné životní potřeby a toliko konstatují, že se jednalo o posudkové nadhodnocení. Žalobce uvedl, že setrvává na svém stanovisku, že se nezměnil jeho zdravotní stav, nadále vyžaduje pomoc druhé osoby při zvládání většiny běžných životních potřeb, jak plyne z odborných posouzení z roku 2019. Pokud správní orgán takto podstatným způsobem zasahuje do práv nabytých účastníkem, jako je tomu v jeho případě, měl by velmi pečlivě vyložit, v čem jsou předchozí odborné lékařské závěry nesprávné, a nikoliv toliko konstatovat, že se jedná o posudkové nadhodnocení. Nelze přistoupit na posuzování zvládání životních potřeb zcela izolovaně, bez ohledu na předchozí opakovaná rozhodnutí. Žalobce uvedl, že nezvládá životní potřeby ve stejném rozsahu, jak byly v minulosti posouzeny žalovanou a pokud se současně tvrdí, že se jeho zdravotní stav dále zhoršil, tak neexistuje důvod pro změnu v posuzování zvládání životních potřeb. Pokud správní orgán rozhodl o tom, že se příspěvek na péči odnímá, pak bylo jeho povinností jasně vysvětlit důvod pro takovýto postup. Rozhodnutí trpí nedostatkem řádného odůvodnění, kdy zcela odlišně od předchozích rozhodnutí, s přihlédnutím k dále zhoršujícímu se zdravotnímu stavu, je vydáno nové rozhodnutí, které je zcela odlišné při posuzování zvládání životních potřeb.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. V písemném vyjádření shrnul průběh správního řízení, citoval příslušnou právní úpravu, závěry napadeného rozhodnutí a posudku PK MPSV, z něhož vycházel.
4. Krajský soud v souladu s ust. § 75 odst. 1 a 2 s.ř.s., zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení, které předcházelo jeho vydání, dle skutkového a právního stavu k datu vydání napadeného rozhodnutí a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
5. Ze správních spisů zjistil krajský soud následující skutečnosti. Rozhodnutím správního orgánu I. stupně ze dne 5. 11. 2013 č. j. MPSV-UP/1725254/13/AIS-SSL Úřad práce České republiky – Krajská pobočka v Ostravě z moci úřední ve věci opětovného posouzení nároku a výše rozhodl zvýšit žalobci příspěvek z částky 800 Kč na 4 000 Kč měsíčně od července 2013. Podkladem rozhodnutí byl posudek posudkové lékařky LPS OSSZ Ostrava – Město ze dne 10. 10. 2013, podle něhož je žalobce osobou, která potřebuje pomoc v následujících oblastech základních životních potřeb: d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, h) péče o zdraví, j) péče o domácnost. Platnost posudku byla stanovena trvale. Rozhodnutí nabylo právní moci 4. 12. 2013. 19. 11. 2018 žalobce podal návrh na změnu výše příspěvku na péči. Návrh byl rozhodnutím Úřadu práce ČR – Krajské pobočky v Ostravě ze dne 19. 3. 2019 č. j. 172266/2019/OOI zamítnut a bylo rozhodnuto příspěvek na péči poskytovat v původní výši 4 400 Kč měsíčně. Uvedené rozhodnutí žalobce napadl odvoláním. Dne 25. 9. 2019 posuzovala zdravotní stav žalobce PK MPSV a dospěla ke stejnému názoru jako OSSZ Ostrava ze dne 5. 2. 2019, že je žalobce závislý ve II. stupni,

neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc při následujících životních potřebách: d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, h) péče o zdraví, j) péče o domácnost. Žalovaná rozhodnutím ze dne 5. 12. 2019 odvolání žalobce zamítla rozhodnutím č. j. MPSV-2019/244450-923 a rozhodnutí správního orgánu I. stupně potvrdila. Uvedené rozhodnutí napadl žalobce u soudu žalobou. Zdejší soud rozsudkem ze dne 29. 6. 2020 č. j. 19 Ad 4/2020-46 rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 12. 2019 č. j. MPSV-2019/244450-923 zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný poté provedl sociální šetření a znovu požádal o posouzení zdravotního stavu. PK MPSV 4. 12. 2020 posoudila zdravotní stav žalobce se závěrem, že žalobce od 19. 11. 2018 k datu jednání posudkové komise 4. 12. 2020 z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby při dvou základních životních potřebách e) oblékání a obouvání a j) péče o domácnost dle zákona o sociálních službách a přílohy č. 1 vyhl. č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách a nejde o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Žalovaná si nechala následně zpracovat srovnávací posudek u PK MPSV České Budějovice, která dne 24. 2. 2021, na posudkovém závěru, tedy že nejde o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby, setrvala. Následně tedy žalovaná vydala rozhodnutí ze dne 22. 3. 2021 č. j. MPSV-2021/52060-923, kterým rozhodnutí Úřadu práce potvrdila a odvolání zamítla. Rozhodnutí nabylo právní moci 29. 3. 2021. V předmětném rozhodnutí žalovaná současně správní orgán I. stupně zavázala k zahájení správního řízení z moci úřední ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči. Žalobce proti tomuto rozhodnutí mimořádné opravné prostředky nepodal. Správní orgán I. stupně na základě rozhodnutí žalované ze dne 22. 3. 2021 zahájil správní řízení ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči. Správním orgánem I. stupně bylo 17. 6. 2021 provedeno sociální šetření a 30. 9. 2021 posoudil stupeň závislosti žalobce posudkový lékař Okresní správy sociálního zabezpečení Ostrava se závěrem, že nejde o osobu, která se podle ust. § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách, považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav nevede k neschopnosti zvládat tři nebo čtyři základní životní potřeby. Dle tohoto posouzení žalobce nezvládá dvě základní životní potřeby: e) oblékání a obouvání, j) péče o domácnost. Rozhodnutím Úřadu práce České republiky ze dne 9. 11. 2021 č. j. 537942/2021/OOI byl žalobci odejmut příspěvek na péči od 1. 11. 2021 s odůvodněním, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc pouze při dvou základních životních potřebách, a to e) oblékání a obouvání a j) péče o domácnost. Proti uvedenému rozhodnutí podal žalobce odvolání, o němž žalovaný rozhodl žalobou napadeným rozhodnutím.

6. Podkladem rozhodnutí žalovaného byl posudek PK MPSV ČR v Ostravě ze dne 16. 3. 2022. Posudek obsahuje výčet podkladové dokumentace, z níž posudková komise vycházela, diagnostický souhrn, zjištění z lékařských nálezů. Posudková komise dospěla k závěru, že k datu 14. 4. 2021, tj. zahájení správního řízení z moci úřední v předmětné věci, žalobce nebyl osobou starší 18 let věku, která se podle ust. § 8 odst. 2 zákona o sociálních službách, považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je vertebrogenní algický syndrom s podílem neurastenických a somatoformních potíží u diabetes mellitus II. typu s obezitou. Rozsah duševních, mentálních a smyslových funkčních schopností je dostatečný k pravidelnému zvládání základních životních potřeb. Pro tělesné postižení se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který trvale omezuje funkční schopnosti nutné pro zvládání základních životních potřeb v přijatelném standardu. Dle posudkové komise žalobce není

jen hraničně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu schopen zvládat dvě základní životní potřeby a vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby. Žalobce nezvládá základní životní potřebu e) oblékání a obouvání a j) péče o domácnost. Při jednání posudkové komise byl žalobce přšetřen přítomnou neuroložkou. Žalobce sdělil, že zdravotní stav se mu stále zhoršuje, měl přiznán příspěvek na péči stupni druhém. Hlavně ho trápí revma, bolesti kolen, nemohou ho operovat, má III. stupeň CHOPN. Bolí ho klouby, špatně se mu dýchá, bolí ho rameno, má špatný úchop. Bere léky na tlak, léky na žaludek, foukačky, dochází na opichy. Neukrojí si nic, nenamaže si chleba. Posudková komise uvedla, že k jednání žalobce přišel s oporou o dvě francouzské hole, v doprovodu manželky. Je orientován, je velmi výřečný, na vše reaguje emočně, na jakékoliv dotazy, vyšetření problematické, při každém dotyku reaguje velmi hyperpaticky. Objektivně: na hlavových nervech nález v normě, korekce skly na dálku i blízko, na horních končetinách reflexy symetricky nižší, levá horní končetina bez omezení pohybu v kloubech, stisk menší silou, špetku svede, neudává poruchu cití, není svalová hypotrofie ani hypotonie. Pravá horní končetina na dotek výrazná bolestivost v oblasti metatarzu I., II. a ramenního kloubu omezen pohyb mírně, rovněž nezjištěna hypotonie a hypotrofie svalstva, loketní kloub bez omezení pohybu, udává jen bolest, špetku nesvede, ale při chůzi uchopí a opírá se pravou horní končetinou o francouzské hole. Dolní končetiny: reflexy patelární živé, reflexy Achillovy šlachy dobře výbavný, vlevo nevýbavný, pacient není schopen relaxovat, klade odpor při vyšetření, vyšetření dalších pohybů v hleznu, kolenech, velmi zkreslené, orientační rozsah v kolenech není výrazně omezen. Dále se konstatuje, že u jakékoliv změny polohy pomáhá manželka a pomáhá si jednou francouzskou holí. Ve stoji, při opoře o francouzskou hůl, kterou nechce z rukou pustit, páteř nelze vyšetřit. Palpačně citlivé bederní segmenty. Při vyšetření bez známek dušnosti, bez známek kardiální dekompenzace, výrazná abdominální obezita. Nosí kalhotky na inkontinenci. Manželka ho obléká a vysvléká, má boty na šněrování, trička přes hlavu. Posudková komise dospěla k závěru, že rozsah duševních, mentálních a smyslových funkčních schopností žalobce je dostatečný k pravidelnému základních životních potřeb. Pokud v minulosti byl opakovaně hodnocen jinak, tak dle posudkové komise šlo o významné posudkové nadhodnocení, které vyplývalo především z toho, že žalobce nebyl řádně fyzicky při daných posudkových jednáních lékařem či lékařem vyšetřen. Oproti posudku lékaře OSSZ a předchozímu posouzení posudkovými komisemi nebylo dle posudkové komise zjištěno při daném dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu nezvládání všech aktivit základních životních potřeb tělesná hygiena, péče o zdraví, výkon fyziologické potřeby, eventuálně i stravování, protože z podrobných lékařských zpráv, dále i z vlastního vyšetření žalobce při jednání posudkové komise 4. 12. 2020 a 16. 3. 2022 vyplývá, že je bez těžké alterace psyché, smyslů včetně zraku a bez těžké léze funkce obou horních končetin. Dle posudkové komise vhodné se jeví plné využívání facilitátorů, které nebylo dosud nikde zdokumentováno. Bez bližšího odůvodnění posudková komise konstatovala, že žalobce při daném dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu i zvládání všech aktivit základní životní potřeby mobilita, protože nebylo zdokumentována těžká alterace kloubních exkurzí v nosných kloubech, středně těžké či parézy dolních končetin, těžké kardiopulmonální nebo jiné interní či metabolické selhávání apod. Dle posudkové komise žalobce rovněž zvládá všechny dané aktivity základních životních potřeb orientace i komunikace, protože je bez významné alterace psyché – byl v kvalitách osoby, času, místa a situace plně orientován. V popředí byly neurastenické potíže, bez sebevražedných tendencí. Diagnosticky je toto uzavíráno jako neurastenie. Z diagnostického závěru je zřejmé, že orientace, komunikace v obvyklém prostředí a

situacích včetně přiměřeně v nich reagovat je zachována. Ordinovaná medikace plně upravuje psychický diskomfort, který byl v minulosti popisován jako sociální dezintegrace a paranoa. V dostupné psychiatrické dokumentaci nebyla shledána porucha orientace, porucha myšlení a vnímání trvale psychotické hloubky. Rovněž je dle posudkové komise posuzovaný bez zjištění významné alterace smyslů, má jen lehkou slabozrakost a lehkou nedoslýchavost. Periferní funkce obou horních končetin není též významně alterována. Na pravé horní končetině je pouze oslabení stisku, důvěř do pěsti vážně minimálně, hybnost zápěstí je volná. Na levé horní končetině není žádná významná porucha funkce. Kromě jiného je schopen i úchopu francouzských holí.

7. Posudková komise dále uvedla, že dle sociálního šetření je žalobce plně orientován, komunikující, používá k pohybu dvě francouzské hole. Tuto pomůcku používá k chůzi mimo domov.
8. Posudková komise se dále vyjádřila k základní životní potřebě d) stravování a k tomu uvedla, že k neschopnosti zvládat tuto základní životní potřebu dochází např. při anatomické či funkční ztrátě obou horních končetin nebo anatomické ztrátě podstatných částí obou horních končetin s nemožností použít protézu k uchopení věci, při ztrátě úchopové schopnosti obou rukou, při praktické či úplné nevidomosti obou očí a též i při těžkých duševních poruchách spojených se sociální dezintegrací, kde jsou narušeny stravovací stereotypy. Rozdělení jídla lžící na místě konzumace se nejeví jako nemožné vzhledem k předchozím skutečnostem. Přenos stravy lze dle posudkové komise realizovat např. posunem konzumací na místě přípravy jídla, nebo pomocí transportního servírovacího stolku nebo na přídavném stolku k mechanickému invalidnímu vozíku apod. K základní životní potřebě f) tělesná hygiena, posudková komise konstatovala, že se posuzuje funkční či anatomická ztráta horních končetin s nemožností úchopu, závažný defekt kognice, nevidomost či těžká slabozrakost, sociální dezintegrace. Dle posudkové komise hygienu je schopen žalobce zvládat s použitím předmětů denní potřeby nebo s využitím zdravotnických prostředků, např. sedačka ve vaně, madla, protiskluzná podložka apod. Za neschopnost hygieny se nepovažuje preventivní přítomnost druhé osoby z důvodu posílení jistoty a vyloučení případného rizika pádu, tj. u seniorů či dětí. U osob se zhoršenou mobilitou používající dvě francouzské hole, pokud je osoba schopna měnit pozice svého těla, např. ze sedu do stoje nebo přeseďat z místa na místo, má zachovalou schopnost úchopu a přidržování se, dosáhne na potřebné věci (baterii, mýdlo), existuje předpoklad, že svede i celkovou hygienu ve sprchovacím koutu a příslušným facilitátorem (sedák, madlo, protiskluzová podložka apod.). Preventivní dohled z důvodu případného rizika pádu na kluzkém povrchu při celkové hygieně seniora nebo dítěte nelze považovat za neschopnost zvládat tuto základní životní potřebu. K tomu posudková komise uzavřela, že proto základní životní potřebu f) tělesná hygiena nezohledňuje.
9. K základní životní potřebě h) péče o zdraví posudková komise uvedla, že u žalobce se nejedná o funkční ztrátu horních končetin se ztrátou úchopu, nevidomost či těžkou slabozrakost. Nejde o mentální retardaci středně těžkou až těžkou. K chystání medikace lze využít dávkovače na léky i příslušné facilitátory. Jinak platí: není zde funkční ztráta rukou s vymizelým úchopem, nejedná se o nevidomost ani smyslově kognitivní závažný těžký deficit. Posudková komise uvedla, že proto tuto základní životní potřebu nezohledňuje. Posudková komise odkázala dále na sociální šetření, podle něhož žalobce cestuje MHD, vlaky a autobusy k lékaři, do obchodu, na poštu apod. Používá mobilní telefon, je schopen rozhovoru, adekvátně odpovídal na položené otázky. Sám se nají a napije, léky užívá sám,

aplikuje si sám inzulin. Hodnoty si zapisuje do sešitu, který předkládá lékaři. Má přehled o užívaných lécích. Občasný dohled a usměrnění při sebeobslužných činnostech však dle posudkových kritérií nepředstavuje každodenní nezvládání základní životní potřeby. Posudková komise uzavřela, že tak shledala, že žalobce má dostatečné funkční tělesné, mentální, duševní a smyslové schopnosti pro zvládání ostatních neuznaných základních životních potřeb a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví a i) osobní aktivity.

10. Podle ust. § 9 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, při posuzování stupně závislosti se hodnotí schopnost zvládat tyto základní životní potřeby: a) mobilita, b) orientace, c) komunikace, d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, g) výkon fyziologické potřeby, h) péče o zdraví, i) osobní aktivity, j) péče o domácnost.
11. Podle ust. § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
12. Nejvyšší správní soud zastává ve své judikatuře konzistentně názor, že posouzení zdravotního stavu pro účely dávek systému sociálního zabezpečení je věcí odborně medicínskou, k níž nemají soudy potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Pro rozhodnutí krajské pobočky Úřadu práce o příspěvku na péči je klíčový lékařský posudek, který vychází zejména ze zdravotního stavu posuzované osoby doloženého nálezem vydaným poskytovatelem zdravotních služeb, z výsledku sociálního šetření a zjištění potřeb osoby, popř. z výsledků funkčních vyšetření a vlastního vyšetření posuzujícího lékaře (§ 25 odst. 3 citovaného zákona). V navazujícím odvolacím řízení zajišťuje přezkum zdravotního stavu, stupně závislosti a neschopnosti zvládat základní životní potřeby Ministerstvo práce a sociálních věcí (§ 28 odst. 2 téhož zákona), které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise, jak vyplývá z § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. Předmětem lékařského posouzení je především zhodnocení příčinné souvislosti mezi dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem a neschopností zvládat určité základní životní potřeby v přijatelném standardu (§ 9 odst. 4 a 5 zákona o sociálních službách), což je dle § 25 odst. 4 zákona o sociálních službách právě jedna z hlavních náležitostí lékařského posudku. Jelikož lékařský posudek je stěžejním důkazem, na nějž je soud při nedostatku odborné erudice odkázán, je zapotřebí klást zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost, resp. správnost. Lékařský posudek lze považovat za takový jen v případě, že se v něm posudkový lékař, příp. posudková komise, vypořádají se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným posuzovaným a tyto své posudkové závěry jednoznačně a konkrétně zdůvodní. Případné chybějící či nepřesně formulované náležitosti posudku způsobující jeho nepřesvědčivost nebo neúplnost přitom nemůže soud nahradit vlastní úvahou, jelikož pro to nemá potřebnou odbornou erudici (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Ads 94/2014-22, č. j. 4 Ads 57/2009-53, č. j. 5 Ads 42/2003-61).

13. Posuzování schopnosti zvládat základní životní potřeby v přijatelném standardu probíhá na základě posudkových kritérií, tj. podle výčtu vymezených dílčích aktivit příslušné základní životní potřeby, která jsou uvedena v příloze č. 1 k vyhlášce o sociálních službách. Přitom neschopnost zvládat i pouze jedinou dílčí aktivitu znamená, že posuzovaný není schopen zvládat celou základní životní potřebu (§ 2a citované vyhlášky). Nejvyšší správní soud toto ustanovení vyložil tak, že pokud z podkladů lékařského posudku vyplývá, že posuzovaný některou z aktivit nutných pro celkové zvládnutí určité životní potřeby sám a bez pomoci jiné osoby nezvládá, a orgány lékařské posudkové služby přesto takovou základní životní potřebu považují za zvládnutou, je jejich povinností tento závěr dostatečně a přesvědčivě odůvodnit (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 50/2013-32). Jinými slovy, posouzení schopnosti zvládat základní životní potřeby není intuitivní, ale vyplývá z objektivizovaných kritérií – příslušných dílčích aktivit základních životních potřeb. Jestliže v řízení o příspěvku na péči vzniknou pochybnosti o tom, zda je posuzovaný schopen zvládat určité dílčí aktivity základní životní potřeby, nepostačí pro zachování úplnosti, správnosti a přesvědčivosti posudku tyto pochybnosti rozptýlit paušálním tvrzením, že příslušnou základní životní potřebu posuzovaný zvládá. Naopak je nutné se detailně zabývat spornými dílčími aktivitami a doložit na zjištěném skutkovém stavu, zvládá-li je posuzovaný v přijatelném standardu.
14. Rozhodnutím z 5. 11. 2013 správní orgán rozhodl z moci úřední ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči o zvýšení tohoto příspěvku z částky 800 Kč na 4 000 Kč měsíčně od července 2013, přičemž podkladem byl posudek LPS OSSZ Ostrava, dle něhož z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce potřebuje pomoc v pěti základních životních potřebách, a to d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, h) péče o zdraví a j) péče o domácnost. Jestliže žalobou napadeným rozhodnutím žalovaný potvrdil rozhodnutí správního orgánu I. stupně o odnětí příspěvku na péči žalobci od 1. 11. 2021 s odůvodněním, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc pouze při dvou základních životních potřebách, a to e) oblékání a obouvání a j) péče o domácnost, bylo povinností posudkové komise MPSV, aby ve svém posudku, z něhož žalovaný vycházel, podrobně rozvedl a náležitě odůvodnil závěry, jež k tomuto zcela zásadnímu přehodnocení vedly. V posudku absentuje úplné a přesvědčivé vyhodnocení jednotlivých aktivit stanovených prováděcí vyhláškou ve vztahu ke všem základním životním potřebám namítaným žalobcem, které byly výše citovaným rozhodnutím v roce 2013 uznány jako nezvládané (vyjma základní životní potřeby e) oblékání a obouvání a j) péče o domácnost, které žalovaný v napadeném rozhodnutí uznal jako žalobcem nezvládané). Oproti předchozímu období, kdy odnímaná dávka byla žalobci přiznána, resp. došlo k jejímu zvýšení, posudková komise dospěla k závěru, že žalobce naopak základní životní potřeby d) stravování, f) tělesná hygiena a h) péče o zdraví zvládá a že předchozí posouzení bylo posudkově nadhodnoceno. Soud znovu poukazuje na ust. § 2a vyhl. č. 505/2006 Sb. Z něj vyplývá, že pokud posuzovaná osoba nezvládá, byť i jednu z aktivit vyjmenovaných u životních potřeb v příloze č. 1 k této vyhlášce, považuje se pro danou základní životní potřebu za závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Vzhledem ke znění tohoto ustanovení a požadavku úplnosti a přesvědčivosti kladenému na posudek závislosti osoby judikaturou, je proto bezpodmínečně nutné, aby se posudková komise vyjádřila ke schopnosti posuzované osoby zvládat veškeré aktivity vyjmenované u předmětných životních potřeb v příloze č. 1 k vyhl. č. 505/2006 Sb., a to zejména ve vztahu k námitkám posuzované osoby. Dle názoru soudu posudek posudkové komise však tento požadavek ve

vztahu k základním životním potřebám d) stravování, f) tělesná hygiena a h) péče o zdraví, které byly přehodnoceny jako žalobcem zvládané, nesplňují. V této souvislosti je třeba rovněž poznamenat, že zjištění vyplývající z lékařských nálezů v té podobě, jak je PK MPSV citovala ve svém posudku, z něhož žalovaný vycházel, mnoho nevypovídají o tom, zda je žalobce schopen zvládat předmětné základní životní potřeby či nikoliv.

15. Životní potřebu stravování, upravenou v písm. d) přílohy č. 1 k vyhl. č. 505/2006 Sb., je osoba schopna zvládat tehdy, pokud je schopna vybrat si ke konzumaci hotový nápoj a potraviny, nalít nápoj, rozdělit stravu na menší kousky a naservírovat ji, najíst se a napít, dodržovat stanovený dietní režim, konzumovat stravu v obvyklém denním režimu, přemístit nápoj a stravu na místo konzumace. Nepostačuje proto, pokud posudková komise konstatuje, že k neschopnosti zvládat tuto základní životní potřebu dochází např. při anatomické či funkční ztrátě obou horních končetin nebo anatomické ztrátě podstatných částí obou horních končetin s nemožností použít protézu k uchopení věci, při ztrátě úchopové schopnosti obou rukou, při praktické či úplné nevidomosti obou očí a též i při těžkých duševních poruchách spojených se sociální dezintegrací, kde jsou narušeny stravovací stereotypy, a že rozdělení jídla lžící na místě konzumace se nejeví jako nemožné vzhledem k předchozím skutečnostem, a že přenos stravy lze realizovat např. posunem, konzumací na místě přípravy jídla nebo pomocí transportního servírovacího stolku nebo na přídavném stolku k mechanickému invalidnímu vozíku apod. Nepostačuje ani, pokud posudková komise tvrdí, že shledala, že žalobce má dostatečné funkční tělesné, mentální, duševní a smyslové schopnosti pro zvládání uvedené základní životní potřeby. To platí obzvláště za situace, kdy z lékařských nálezů plyne, že se žalobce pohybuje o dvou francouzských holích, trpí chronickým polytopním bolestivým syndromem páteřním s poruchou dynamiky a statiky páteře při degenerativních změnách, algickým syndromem pravého ramenního kloubu při chronické nestabilitě a artróze akromioklavikulárního kloubu vpravo II. stupně, s funkčním omezením, přičemž žalobce je pravák, u pravé horní končetiny se v nálezech uvádí, že ruku nesevěře do pěsti, zejména druhý prst, je bolestivost, lokty lze pasivně s bolestí, vpravo rameno s bolestí i omezením, a za situace, kdy žalobce setrvale namítá, že má špatnou hybnost prstů, nevykonává žádné přípravné práce jako je škrabání, loupání, krájení, manželka mu musí stravu naporcovat na jednotlivá sousta, která si již sám napichuje vidličkou nebo nabírá lžící. Dle názoru soudu posudková komise se vůbec nevypořádala s kritérii obsaženými v § 2a vyhl. č. 505/2006 Sb., ve vztahu ke zvládání životní potřeby stravování a především dílčích aktivit dle písm. d) přílohy č. 1 uvedené prováděcí vyhlášky. Bylo bezpodmínečně nutné, aby se posudková komise vyjádřila ke schopnosti žalobce zvládat veškeré aktivity vyjmenované u předmětné životní potřeby a scházejí důvody, které vedly k přehodnocení zdravotního stavu žalobce oproti stavu v roce 2013, kdy z moci úřední došlo k opětovnému posouzení nároku žalobce na příspěvek na péči a ten byl zvýšen, neboť tehdy posudkový lékař dospěl k závěru, že žalobce kromě jiného nezvládá i základní životní potřebu d) stravování.
16. Stejně výhrady lze vztáhnout i k závěrům posudkové komise, které se týkají posouzení schopnosti žalobce zvládat základní životní potřebu f) tělesná hygiena. Za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu se podle přílohy 1 prováděcí vyhlášky považuje stav, kdy osoba je schopna použít hygienické zařízení, mýt si a osušovat si jednotlivé části těla, provádět celkovou hygienu, česat se, provádět ústní hygienu. Ani u této základní životní potřeby posudková komise podrobně a přezkoumatelným způsobem nevysvětlila, z jakých důvodů přistoupila k přehodnocení zdravotního stavu žalobce a jeho schopnosti zvládat

veškeré aktivity vyjmenované u předmětné životní potřeby oproti roku 2013, kdy i tato základní životní potřeba byla posudkovou lékařkou shledána jako nezvládaná. Žalovaný a posudková komise, aniž by se zabývali hodnocením jednotlivých aktivit, omezili se toliko na konstatování, že hygienu je žalobce schopen zvládat s použitím předmětů denní potřeby nebo s využitím zdravotnických prostředků, např. sedačky ve vaně, madla, protiskluzné podložky apod. a že u osob se zhoršenou mobilitou používající dvě francouzské hole, pokud je osoba schopna měnit pozice svého těla, např. ze sedu do stoje nebo přeseďávat z místa na místo, má zachovalou schopnost úchopu a přidržování se, dosáhne na potřebné věci (baterii, mýdlo), existuje předpoklad, že svede i celkovou hygienu ve sprchovacím koutu a příslušným facilitátorem (sedák, madlo, protiskluzová podložka apod.). Ve správním řízení nebylo zjištěno, zda je žalobce schopen zcela samostatně provádět celkovou hygienu. Ze sociálního šetření se přitom podává, že v koupelně je umístěná velice malá vana, před vanou je vybudovaný stupínek pro snadnější vstup do vany, do níž se žalobce dostane s pomocí manželky, která také zajišťuje jeho hygienu včetně stříhání nehtů. Schází detailnější argumentace vysvětlující, proč jsou závěry místního šetření irelevantní a proč jsou závěry předchozího posudku LPS OSSZ z 10. 10. 2013 nesprávné a v čem konkrétně spočívalo údajné posudkové nadhodnocení.

17. Co se týká základní životní potřeby h) péče o zdraví, pak podle přílohy č. 1 vyhl. č. 505/2006 Sb., se za schopnost zvládat tuto základní životní potřebu považuje stav, kdy osoba je schopna 1) dodržovat stanovený léčebný režim, provádět stanovené preventivní, léčebné a léčebně-rehabilitační a ošetrovatelské postupy a opatření a používat k tomu potřebné léky nebo pomůcky, 3) rozpoznat zdravotní problém a v případě potřeby vyhledat nebo přivolat pomoc. Ani u této základní životní potřeby se posudková komise nevyjádřila ke schopnosti žalobce zvládat veškeré aktivity vyjmenované u předmětné životní potřeby. Posudková komise se omezila toliko na závěr, že u žalobce není funkční ztráta horních končetin se ztrátou úchopu, nevidomost či těžká slabozrakost, že u něho nejde o mentální retardaci středně těžkou až těžkou, že k chystání medikace lze využít dávkovače na léky i příslušné facilitátory, a že není přítomen smyslově kognitivní závažný těžký deficit, a proto tuto základní životní potřebu nezohledňuje. Jestliže tedy nebyly úplně a přesvědčivě vyhodnoceny jednotlivé aktivity stanovené prováděcí vyhláškou, pak ani u této základní životní potřeby posudek posudkové komise žalovaného nenaplnuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti plynoucí z ustálené soudní judikatury.
18. Soud uzavírá, že za situace, kdy v posudku posudkové komise scházejí důvody, jež vedly k přehodnocení závislosti žalobce na pomoci jiné osoby a k odnětí příspěvku na péči, tedy odůvodnění změn ve výčtu a specifikaci základních potřeb, v nichž konkrétně je žalobce závislý na pomoci jiné osoby oproti roku 2013, kdy rozhodnutím správního orgánu ze dne 5. 11. 2013 došlo z moci úřední k opětovnému posouzení nároku žalobce na příspěvek na péči a ten mu byl zvýšen na 4 000 Kč měsíčně od července 2013, neboť podle posudku lékaře LPS OSSZ Ostrava byl osobou, která potřebuje pomoc v základních životních potřebách d) stravování, e) oblékání a obouvání, f) tělesná hygiena, h) péče o zdraví a j) péče o domácnost, a posudková komise se nevyjádřila ke schopnosti žalobce zvládat veškeré aktivity vyjmenované u předmětných životních potřeb (vyjma základní životní potřeby e) oblékání a obouvání a j) péče o domácnost, které uznala jako nezvládané), nesplňuje posudek PK MPSV požadavek úplnosti a přesvědčivosti z hlediska nároků vyplývajících z judikatury Nejvyššího správního soudu a na základě výše uvedeného krajský soud přistoupil ke zrušení napadeného rozhodnutí pro vady řízení ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s., neboť žalovaný

vycházel z neúplného a nepřesvědčivého posouzení otázek zvládání namítaných základních životních potřeb. Soud současně podle § 78 odst. 4 s.ř.s. věc vrací žalovanému k dalšímu řízení. V něm je žalovaný povinen respektovat výše uvedené právní názory, které vyslovil ve zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Brno, Moravské náměstí č. 6. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 31.10.2023

Mgr. Jarmila Úředníčková
samosoudkyně